

підтримання або обігрування, вокаліст може подовжити фінальну ноту, аби надати їй більшої ваги та драматизму. Усі ці маленькі зміни, непомітні для необізнаного слухача, є основою живого музикування, і саме концертмейстер зобов'язаний гнучко підлаштовуватися під них, зберігаючи цілісність та емоційну наповненість твору. Це мистецтво вимагає не лише технічної майстерності, а й глибокого інтуїтивного відчуття музики та партнера, яке приходить із досвідом і численними спільними виступами. Концертмейстер в естрадному та народному співі — це не просто «людина за роялем». Це рівноправний учасник творчого процесу, від якого залежить не лише технічна, а й емоційна якість виконання. Його майстерність поєднує виконавську віртуозність, глибоке розуміння стилю, педагогічне чуття та психологічну підтримку.

Сьогодні, коли музичні жанри активно взаємодіють, а виконавська манера стає все більш індивідуалізованою, значення концертмейстера як творчого партнера лише зростає. Він залишається тим самим «невидимим режисером», який допомагає вокалісту розкрити весь спектр художніх можливостей і донести до слухача головне — живу, трепетну душу музики.

О. Василенко

СПЕЦИФІКА ВТІЛЕННЯ ЕСТРАДНО-ДЖАЗОВОЇ СТИЛІСТИКИ В “CONCERTINO RITHMICO” І. ГАЙДЕНКА

О. Vasylenko

SPECIFICITY OF THE EMBODIMENT OF POP-JAZZ STYLISTICS IN “CONCERTINO RITHMICO” BY IHOR HAIDENKO

Жанр концерту для баяна з оркестром у творчості сучасних українських композиторів посідає важливе місце та представлений чималою кількістю композицій, зокрема: Концерт для баяна з камерним оркестром (1995) А. Сташевського; Концерт для баяна з камерним оркестром “Omaggio Ad Astor Piazzolla” (1999) В. Зубицького; Концерт для баяна зі струнним оркестром (2001) О. Костіна; Концерт для баяна з камерним оркестром (2004) М. Шоренкова.

Серед творів даного жанру, написаних на початку ХХІ ст., значну увагу привертає “Concertino rithmico” для баяна з камерним оркестром харківського композитора Ігоря Гайдєнка (нар. у 1961 р.), написане у 2009 р. Прем'єра Концертино відбулася у 2010 р. на міжнародному фестивалі сучасної музики «Київ Музик Фест» національним ансамблем солістів «Київська камерата» (партія баяна — Олександр Міщенко). Твір присвячений його першому виконавцю. Концертино має одночастинну форму з доволі малим складом виконавців (зазначимо, що концертино — це твір, який має менший масштаб частин циклу порівняно з класичним концертом та зазвичай призначений для скороченого складу виконавців). Оркестрова партія Концертино представлена струнними та фортепіано. Згодом, автор, переосмислюючи загальний задум та стильову специфіку композиції, створив другу редакцію твору з додаванням ударної установки, котра, за висловом самого композитора, підсилювала драйвовість та емоційний запал Concertino (3 бесіди із І. Гайдєнком, що відбулася 20.08.2022 р.).

Відчуття легкості, видовищності та емоційного збудження розкривають загальну концепцію композиції, її творчого задуму. Попри домінування тональної техніки композиторського письма, у концертино проявляються співзвуччя

ускладненої гармонії (зокрема через імплементацію септакордових співзвучь), елементів джазової стилістики, котрі налаштовують слухача в атмосферу часів панування напряму свінгу та американських джазових біг-бендів. Окремо варто відмітити притаманні “Concertino rithmico” квадратність побудов, синкопованість басової лінії, легкість та шлягерність мелодії, а також віртуозні пасажі та каденцію тематичного типу в партії баяніста (тт. 132-160).

Таким чином, “Concertino rithmico” І. Гайденка є яскравим зразком імплементації естрадно-джазової стилістики в жанрі концерту для баяна з оркестром та переконливим підтвердженням сталого інтересу сучасних митців до сфери баянно-акордеонного мистецтва загалом.

Д. Маяцький

ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИДАТНОЇ ФІНСЬКОЇ АКОРДЕОНІСТКИ МАРІЇ КАЛАНІЄМІ

D. Maiatskyi

CREATIVE ACTIVITY OF THE OUTSTANDING FINNISH ACCORDIONIST MARIA KALANIEMI

Фінляндія наприкінці ХХ — початку ХХІ ст. стає одним з визнаних центрів розвитку світового акордеонного мистецтва. Дуже вагомим і багатовекторним є творчий доробок сучасної фінської акордеонної школи, представленої багатьма відомими музикантами — композиторами та виконавцями.

Однією з найяскравіших серед них є всевітньо відома фінська акордеоністка, композиторка та викладачка Марія Каланіємі (Maria Kalaniemi, народ. 1964), яка успішно просуває своє бачення нового місця акордеона в сучасній музиці. Унікальне гармонійне поєднання у творчості мисткині традицій академічної класичної школи, джазової імпровізації та фінського народного виконавства робить її однією з найпомітніших фігур у світовому баянно-акордеонному мистецтві.

Професійне становлення Каланіємі як репрезентантки академічного напряму музичного мистецтва відбулося, як і в більшості сучасних фінських акордеоністів, у Академії імені Сібеліуса в Гельсінкі під керівництвом видатного фінського акордеоніста та композитора, професора Матті Рантанена.

Проте згодом Марія захопилася національним музичним фольклором, його семіотикою, архаїчними формами, специфікою поліритмічних структур та мелосу. Результатом цього став кардинальний зсув у художньому світогляді мисткині, що призвів до переосмислення нею академічних принципів і технік через призму автентичного фінського, у світлі якого свобода інтонування у творчості Марії Каланіємі почала домінувати над нормативністю.

У композиторській практиці Каланіємі відбувається перехід від простого цитування фольклорного матеріалу до його творчого використання як стилістичної складової нового музичного мовлення авторки, що перетворює акордеон на своєрідного посередника між фольклором та авангардом.

Марія Каланіємі упродовж багатьох десятиріч постійно й успішно концертує як акордеоністка-виконавиця, реалізуючи численні сольні концертні проекти — “Vilda Rosor” («Дикі троянди»), “Bellow Poetry” («Поезія міхів») та ін., — а також активно співпрацюючи з великою кількістю відомих фінських та іноземних артистів. Серед них: піаніст Тімо Алакотіла (Timo Alakotila), віолончеліст Арто Норас (Arto Noras), трубач Оллі Халттунен (Olli Halttunen), гітарист Ісмо Аланко (Ismo Alanko),